

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
«30» серпня 2023 року,
протокол № 2

Ректор університету

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**
(підпис) (ініціали, прізвище)

«30» серпня 2023 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

м. Хмельницький
2023

РОЗРОБНИК:

Перша проректорка, доцентка кафедри публічного управління та адміністрування, кандидатка наук з державного управління, доцентка

Ірина КОВТУН

«28» серпня 2023 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування від «28» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор

Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

«28» серпня 2023 року

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

«28» серпня 2023 року, протокол № 1.

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету від «28» серпня 2023 року, протокол №1.

Перша проректорка, доцентка кафедри публічного управління та адміністрування, кандидатка наук з державного управління, доцентка

Ірина КОВТУН

«28» серпня 2023 року

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 4
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 5
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 5
4.2. Аудиторні заняття	– 5
4.3. Самостійна робота студентів	– 6
5. Методи навчання та контролю	– 6
6. Схема нарахування балів	– 6
7. Рекомендована література	– 7
7.1. Основна література	– 7
7.2. Допоміжна література	– 7
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 8

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 28	Публічне управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 281	Публічне управління та адміністрування
3. Назва освітньої програми	–	Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування
4. Назва дисципліни	–	Управління комунальною власністю
5. Тип дисципліни	–	вибіркова
6. Код дисципліни	–	МППВ 3.7
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	магістр
9. Курс / рік навчання	–	другий
10. Семестр	–	перший
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,0 / 120	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 36	
% від загального обсягу	– 30	
лекційні заняття (годин)	– 18	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
семінарські заняття (годин)	– 18	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
самостійна робота (годин)	– 86	
% від загального обсягу	– 70	
тижневих годин:		
аудиторних занять	– 6,0	
самостійної роботи	–	
3) заочна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 16	
% від загального обсягу	– 13,3	
лекційні заняття (годин)	– 8	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
семінарські заняття (годин)	– 8	

% від обсягу аудиторних годин	– 50
самостійна робота (годин)	– 104
% від загального обсягу тижневих годин:	– 86,7
аудиторних занять	– -
самостійної роботи	– -
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– МППО 1. Публічна політика та врядування МППО 2. Право в публічному управлінні МППО 3. Стратегічне управління МППО 8. Територіальне управління та розвиток місцевого самоврядування МППО 10. Економічне врядування та публічні фінанси
2) супутні дисципліни	– -
3) наступні дисципліни	– -
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>	
<i>1. Знання</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату навчальної дисципліни;
1.2)	розкривати зміст системи управління комунальною власністю, взаємозв'язок її внутрішніх елементів;
1.3)	характеризувати етапи формування комунальної власності територіальних громад в Україні;
1.4)	визначати зміст та принципи управління комунальною власністю;
1.5)	називати базові принципи управління комунальною власністю;
1.6)	відтворювати зміст та характеристики управління комунальною власністю та спільною власністю територіальних громад.
<i>2. Розуміння</i>	
2.1)	пояснювати зміст основних термінів, що розкривають суть управління комунальною власністю;
2.2)	обговорювати функції та складові системи управління комунальною власністю в Україні;
2.3)	пояснювати базові принципи управління комунальною власністю;
2.4)	ідентифікувати основні форми управління комунальною власністю.
<i>3. Застосування знань</i>	
3.1)	застосовувати системний підхід до вирішення проблем управління комунальною власністю в Україні;
3.2)	поєднувати інтереси та пріоритети як конкретних територіальних громад, так і регіонів й держави, не обмежуватись лише діяльністю приватних підприємства, але й враховувати особливості функціонування комунальних та державних;
3.3)	передбачати наслідки рішень щодо управління комунальною власністю у різних сферах життєдіяльності територіальних громад.
<i>4. Аналіз</i>	
4.1)	дискутувати про напрями розвитку комунальної власності в Україні;

4.2)	досліджувати досвід управління комунальною та муніципальною власністю в Україні і зарубіжних країнах;
4.3)	критично оцінювати нормативно-правові засади управління комунальною власністю в Україні;
4.4)	виділяти критерії та ознаки ефективного управління комунальною власністю.
5. Синтез	
5.1)	систематизувати характерні риси комунального управління та міського господарства;
5.2)	упорядковувати чинники формування ефективної системи управління комунальною власністю.
6. Оцінювання	
6.1)	оцінювати ефективність функціонування об'єктів комунальної власності;
6.2)	оцінювати основні тенденції розвитку управління комунальною власністю в Україні;
6.3)	проводити аналіз ефективності системи управління комунальною власністю.
7. Створення (творчість)	
7.1)	визначати раціональні підходи до вирішення проблем, пов'язаних з управлінням комунальною власністю територіальних громад;
7.2)	тлумачити та використовувати на практиці норми законодавства, що регулює відносини у сфері комунальної власності територіальних громад;

Вивчення навчальної дисципліни «Управління комунальною власністю» в рамках освітньої програми «Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування» спрямоване на здобуття студентами таких загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

ЗК 1. Здатність абстрактно, критично мислити, аналізувати сучасні соціально-економічні проблеми розвитку суспільства, синтезувати отримані знання та формувати обґрунтовані пропозиції, стверджувати власну життєву позицію.

ЗК 2. Здатність працювати в команді та рухатись до спільної мети, бути лідером, мотивувати людей, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 2. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери із застосуванням підходів і принципів стратегічного планування, критеріїв оцінювання результативності та ефективності, враховуючи умови зовнішнього середовища та внутрішні чинники діяльності.

СК 7. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК 11. Здатність використовувати на практиці сучасні інструменти управління регіональним та місцевим розвитком.

Зміст підготовки здобувачів вищої освіти в рамках вивчення навчальної дисципліни «Управління комунальною власністю» в рамках освітньої програми «Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування» сформульований у термінах таких результатів навчання:

РН 06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН 13. Уміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих форм і методів діяльності органу публічної влади, виходячи із пріоритетів регіонального та місцевого розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні аспекти управління комунальною власністю

Сутність та еволюція поняття «власність». Поняття комунальної власності та її місце в інституті власності. Місце комунальної власності і комунального господарювання в системі комунально-правового регулювання. Управління комунальною власністю як складова публічного управління. Суспільні відносини, що складаються при управлінні комунальною власністю в Україні. Завдання, характерні риси та принципи управління комунальною власністю територіальних громад.

Тема 2. Нормативно-правові засади управління комунальною власністю в Україні

Законодавча основа земельно-майнових відносин в Україні. Нормативно-правове регулювання операцій з комунальною нерухомістю.

Норми, що закріплюють порядок формування та використання комунальної власності. Компетенції і повноваження сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів в управлінні комунальним майном. Компетенції районних та обласних рад у сфері управління майном спільної власності територіальних громад. Характерні особливості управління господарською діяльністю в комунальному секторі економіки, що здійснюється через систему організаційно-господарських повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо суб'єктів господарювання.

Удосконалення нормативно-правових засад управління комунальною власністю.

Тема 3. Формування системи управління комунальною власністю територіальних громад

Система управління комунальною власністю в Україні на сучасному етапі. Структура управління комунальною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах та їх спільної власності в Україні. Формування системи управління муніципальною нерухомістю. Функціональні підсистеми управління муніципальною нерухомістю. Органи управління муніципальною нерухомістю.

Особливості управління спільною власністю територіальних громад на регіональному рівні.

Тема 4. Механізми та напрями розвитку управління комунальною власністю

Перспективи розвитку системи управління комунальною власністю. Управлінські компанії в системі управління. Довірче управління. Оренда як метод ефективного управління об'єктами нерухомості. Оптимізація механізму управління комунальною власністю.

Тема 5. Особливості та досвід управління комунальною власністю в Україні і за кордоном

Особливості та етапи формування комунальної власності в Україні. Адміністративно-територіальний устрій України і система управління комунальною власністю. Географічні інформаційні системи. Державний кадастровий облік.

Формування та управління власністю територіальних колективів у Європейських країнах. Формування та управління муніципальною власністю в країнах Північної Америки. Формування та управління власністю територіальних колективів у країнах постсоціалістичного простору.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		усього	у тому числі				усього	у тому числі			
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	СРС	Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Теоретичні аспекти управління комунальною власністю	25	4	4	-	17	25	2	2	-	21
2.	Нормативно-правові засади управління комунальною власністю в Україні	21	2	2	-	17	21	1	2	-	18
3.	Формування системи управління комунальною власністю територіальних громад в Україні	24	4	4	-	16	24	1	2	-	21
4.	Механізми та напрями розвитку управління комунальною власністю в Україні	25	4	4	-	17	25	2	2	-	21
5.	Особливості та досвід управління комунальною та муніципальною в Україні і зарубіжних країнах	25	4	4	-	17	25	2	-	-	23
Усього годин		120	18	18	-	84	120	8	8	-	104

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної та заочної форми навчання включає виконання індивідуального завдання у формі підготовки та захисту реферату.

4.3.2. Тематика індивідуальних завдань, методичні рекомендації до їх виконання та критерії оцінювання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) створення проблемних ситуацій;
- 3) слайдові презентація;
- 4) діалог, дискусія;
- 5) методи активного слухання та методи зворотного зв'язку.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;

2) вирішення ситуаційних завдань та кейсів, в т. ч. із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

3) методи активного слухання, диференціації та методи рефлексії.

Поточний контроль знань з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

1) усне або електронне (у тому числі тестове) опитування студентів щодо засвоєння матеріалу лекції;

2) усне або електронне (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

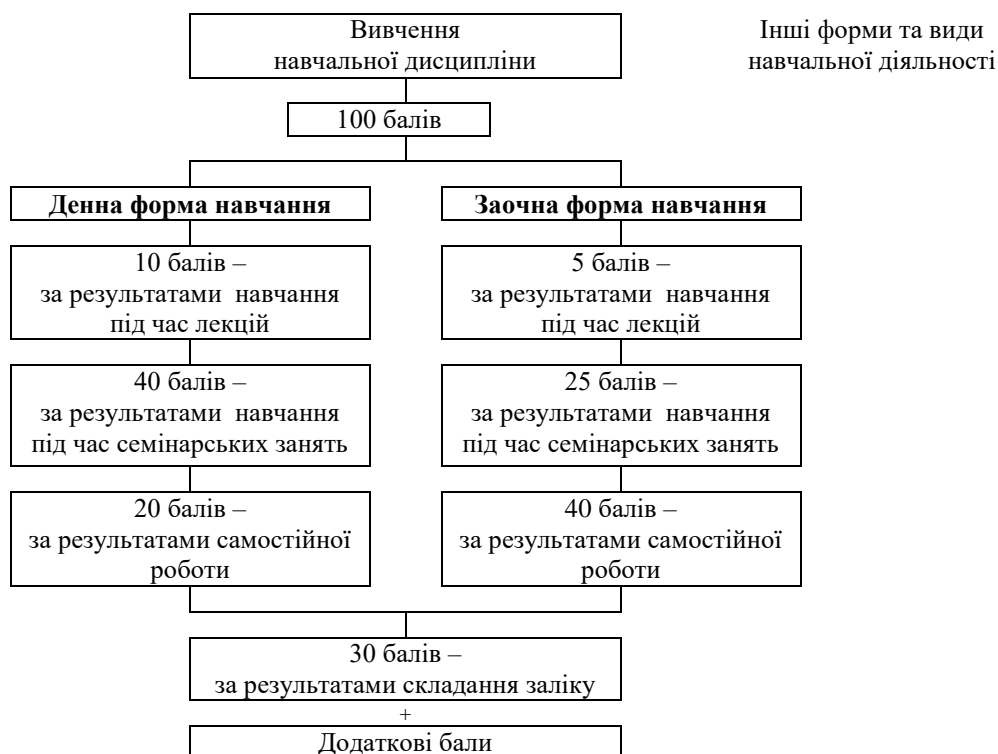
3) виконання практичних завдань із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

4) захист підготовленої презентації тощо.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку. Структура залікового білету включає 2 теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Алексєєв В.М. Взаємовідносини держави та суспільства в Україні: управлінський аспект: [моногр.]. / В.М. Алексєєв. – Чернівці: Технодрук, 2010. – 524 с.
2. Алексєєв В.М. Суспільство та держава: управлінські взаємовідносини: монографія. / В.М. Алексєєв. – Чернівці: Технодрук, 2012. – 344 с.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, 19-20, 21-22. – Ст. 144.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування: Муніципальні фінанси в країнах-членах Ради Європи // Українське місто. – 2000. – Додаток до журналу № 7. – С. 51-56.
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
6. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради. 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // ВВРУ. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
8. Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування: Закон України від 26 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 28 від 14.07.92. – Ст. 387. – [Втратив чинність].
9. Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування: Закон Української РСР від 7 грудня 1990 р. № 533-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 2 від 08.01.91. – Ст. 5. – [Втратив чинність].
10. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 3 березня 1998 р. № 147/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 228.
11. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р. № 2163-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 17. – Ст. 122.
12. Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію): Закон України від 6 березня 1992 р. № 2171-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 34. – Ст. 160.
13. Про розмежування земель державної та комунальної власності: Закон України від 5 лютого 2004 р. № 1457-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 35. – Ст. 411.
14. Управління комунальною власністю в умовах реформування місцевого самоврядування та розвитку міжмуніципального співробітництва. Навч. посіб. / За заг. редакцією Шкільняка М.М., Толкованова В.В., Журавля Т.В. – К., 2019. – 345 с. (https://smartregion.pl.ua/storage/municipal_cooperation/2/uF8hbWBxquqTVYyWR5JfMUAdYuK0zpo7UybsjUQqJ.pdf)
15. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

7.2. Допоміжні джерела

1. Бурик З. М. Зарубіжний досвід публічного управління комунальною власністю територіальних громад [Електронний ресурс] / З. М. Бурик, Т. О. Савостенко. // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2023. - № 6. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2023_6_6.
2. Дехтяренко Ю. Ф. Законодавство щодо управління комунальною власністю територіальних громад [Електронний ресурс] / Ю. Ф. Дехтяренко // Інвестиції: практика та досвід. - 2023. - № 14. - С. 159-165.
3. Дехтяренко Ю. Ф. Процеси продажу комунальної власності територіальних

громад в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Ф. Дехтяренко. // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2023. - № 7. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2023_7_8.

4. Єсіна В. О. Ефективне управління комунальною власністю територіальної громади [Електронний ресурс] / В. О. Єсіна, Н. М. Матвєєва, М. В. Колінько // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки. - 2022. - № 2. - С. 29-35. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2022_2_6.

5. Коханій М. С. Стан та напрями удосконалення нормативно-правового регулювання управління комунальною власністю територіальних громад в Україні [Електронний ресурс] / М. С. Коханій // Інвестиції: практика та досвід. - 2022. - № 17. - С. 135-143.

6. Мамонова В. В. Комунальна власність як компонент потенціалу громади: методологічна ідентифікація поняття [Електронний ресурс] / В. В. Мамонова // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки. - 2023. - № 8. - С. 218-224. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2023_8_29.

7. Сазонець І. Л. Державне регулювання інституту комунальної власності: особливості та форми [Електронний ресурс] / І. Л. Сазонець, Л. І. Обуховська. // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2019. - № 12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2019_12_6.

8. Сердюкова О. Є. Управління об'єктами права комунальної власності: інноваційний підхід [Електронний ресурс] / О. Є. Сердюкова // Теорія та практика державного управління. - 2019. - Вип. 2. - С. 37-45. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2019_2_7.

9. Складенко І. Поняття, ознаки та види комунальної власності як виду публічного майна [Електронний ресурс] / І. Складенко // Актуальні проблеми правознавства. - 2019. - Вип. 2. - С. 77-82. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2019_2_15.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. <http://nbuv.gov.ua/> – Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
4. <http://gntb.gov.ua/ua/> – Веб-сайт Державної науково-технічної бібліотеки України
5. <http://www.ounb.km.ua/> – Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
6. <http://km-oblrada.gov.ua/> – Веб-сайт Хмельницької обласної ради
7. <http://www.khmelnysky.com/> – Веб-сайт Хмельницької міської ради
8. <http://www.univer.km.ua/> – Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова